

2. Charles Wright Mills

Sociologická imaginace. Praha: SLON,
2002; kapitola *Příslib*, str. 7-30.

Dílo:

- The New Men of Power: America's Labor Leaders (1948)
- White Collar: The American Middle Classes (1951)
- The Power Elite (1956)
- The Sociological Imagination (1959)

Charles Wright Mills (1916 - 1962)

- Mills je nejvýznamnějším představitelem tzv. kritické teorie, radikální sociologie
- Ovlivněn marxismem
- Jeho působení spadá do období formování tzv. kontrakultury – amerického kritického intelektuálně sociálního hnutí (např. beat generation), které se začíná prosazovat v USA po 2. sv. válce.
- Jeho sociologie kritizuje americkou společnost i některé klasické sociologické teorie 50-tých let 20. stol.

Charles Wright Mills (1916 - 1962)

- Analyzoval čtyři hlavní síly, které spolu vedou v USA konflikt o moc:
  - Dělnická třída
  - Střední třída
  - Mocenská elita (ekonomická, politická, vojenská)
  - Intelektuálové
- Dominantní společenská síla: mocenská elita – propojená vojenská, politická a ekonomická složka společnosti:
  - „vojenská definice reality“
  - Třídní identita
  - Funkční zaměnitelnost
  - Mechanismy socializace

Sociologická imaginace:

- Nejvýznamnější Millsovo dílo
- Tři hlavní okruhy problémů:
  - vztah biografie a historie
  - Nutnost strukturálních společenských změn, jako předpoklad humanizace lidského osudu
  - kritika sociologického bádání (Talcott Parsons a „velká teorie“) – řeší nepodstatné nebo přímo slouží zájmům společenské elity

Sociologická imaginace:

- Moderní společnost je společnost chaotická, která více než kterákoliv jiná vyžaduje určitý typ vysvětlení faktů, které o sobě produkuje. Toto vysvětlení je právě sociologická imaginace.
- S.I.: schopnost vhledu, schopnost „vidět za“
- Sociologická imaginace je snaha vidět v individuálním obecné, dávat do souvislosti biografii a historii
- S.I.: rozlišování mezi „osobními obtížemi danými prostředím“ a „veřejnými problémy sociální struktury“ (příklad války, nezaměstnanosti)

Sociologická imaginace:

- Základní otázky sociologické analýzy podle Millse:
  - Jaká je struktura dané společnosti?
  - Jaké místo zaujímá dané společnost v dějinách?
  - Jaký druh lidí převládá v dané společnosti?

Sociologická imaginace:

- Mills je přesvědčen, že by se nemělo tolik argumentovat „lidskou přirozeností“ (psychologické vysvětlení), jako spíše věnovat pozornost sociálním jevům, které formují povahu člověka v dnešní době.
- Nepochopení tohoto problému nazývá „falešným vědomím“ (marxistický pojem)

Sociologická imaginace:

- Mills tvrdí, že dominující vědecký přístup má vliv i na interpretaci sociální reality (darwinismus)
- „Scientismus“ přírodních věd a nekritická adorace technologií, je dle M. v krizi

Sociologická imaginace:

- Měl by hrát sociální vědec v moderní společnosti nějakou politickou roli?
- Mills odmítá dvě klasické odpovědi:
  - Filozof jako vládce (Sókratés, Platón) – popření demokracie
  - Sociální vědec jako vladařův rádce – to ohrožuje „intelektuální poctivost a svobodu pracovat na úkolech sociální vědy“ mění soc. vědy v byrokracii
- Doporučuje: Zůstat nezávislý a obracet se s výsledky bádání jak na politiky tak na veřejnost